

29.9.2025 / MM

Perustelut Nenosen kunnallisvalituksen hylkäämiselle

Pelkosenniemen kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 16.6.2025 § 200/2025 *Kunnan edustajat konserniyhtiöissä toimikaudelle 2025-2027* nimetä kunnan edustajia konserniyhtiöiden hallituksiin. Päätökseen liittyvän oikaisuvaatimuksen kunnanhallitus on käsitellyt 11.8.2025 § 242/2025.

Kati Nenonen (jäljempänä valittaja) on jättänyt asiassa kunnallisvalituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 10.9.2025. Valittaja vaatii, että edellä mainitut päätökset kumotaan sillä perusteella, että ne ovat syntyneet virheellisessä järjestyksessä, ja tämän lisäksi valittaja esittää väitteen, että päätös § 200 on muutenkin lainvastainen.

Valittaja vaatii lisäksi täytäntöönpanon keskeyttämistä, kunnes kunnanhallituksen päätös on saanut lainvoiman.

Väite: Oikaisuvaatimus 11.8.2025 § 200 käsitelty virheellisesti

Valittaja esittää väitteen, että Tarja Kallio, Markku Kallio, Laura Lakso ja Timo Tossavainen olisivat olleet esteellisiä osallistumaan oikaisuvaatimuksen käsittelyyn, koska oikaisuvaatimuksessa on käsitelty 16.6.2025 § 200/2025 päätöstä, joka liittyy valittajan mukaan heidän oikeuksiinsa, velvollisuuksiin ja etuihin.

Kunnan sisäiseen muutoksenhakuun kuuluu oikaisuvaatimusmenettely. Niin oikeuskäytännössä kuin oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että oikaisuvaatimuksella jatketaan saman asian käsittelyä ylemmässä viranomaisessa hallintoasiana, eikä oikaisuvaatimuksen käsittelyä pidetä lainkäyttönä. Jos päätös on oikaisuvaatimuksella saatettu toimielimen käsiteltäväksi, asiaa aiemmin käsitellyttä luottamushenkilöä tai viranhaltijaa ei pidetä esteellisenä.

Johtopäätös:

Oikaisuvaatimuksen käsittelyssä ei ole tapahtunut valittajan väittämää virhettä eikä se ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Väite: Kunnanhallituksen päätöksessä 16.6.2025 § 200 on menetelty virheellisesti esteellisyyden takia

Valittaja viittaa valituksessaan siihen, että kunnanhallituksen jäsenet toimivat nimittäjinä ja nimitettävänä samanaikaisesti.

Edellä mainittua valittajan väitettä voinee tulkita väitteeksi asianosaisjääviydestä. Hallintolain 28 § 1 momentin mukaan virkamies on esteellinen, jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen (asianosaisjäävi). Asianosainen puolestaan on hallintolain 11 §:n mukaan se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Asianosaisasema on siten lähtökohtaisesti sillä, joka omissa nimissään toimittaa viranomaiselle hakemuksen, ilmoituksen tai muun asiakirjan itseään koskevan asian vireille panemiseksi.

Oikeuskirjallisuudessa on esteellisyysäännösten soveltamisesta nostettu erikseen esiin tilanteet, joissa valitaan viranomaisissa henkilöitä erilaisiin kokoonpanoihin ja erilaisiin tehtäviin. Perinteisesti, jos kysymys on luottamushenkilöiden valinnasta luottamushenkilöiden keskuudesta, valittavat eivät ole esteellisiä osallistumaan valintansa tekemiseen. Henkilöä ei yleensä myöskään pidetä viranomaisen toimielimessä esteellisenä ratkaisemaan omaa osallistumistaan viranomaisen omassa organisaatiossa.

Valittaja esittää väitteen, että hallituksen jäsenet saavat sekä henkilökohtaista että erityistä hyötyä valinnastaan. Henkilökohtaiseksi hyödyksi valittaja katsoo palkkion, vaikutusvallan ja statuksen. Erityiseksi hyödyksi valittaja katsoo edellä mainitut palkkion, vaikutusvallan ja statuksen sekä tämän lisäksi mahdollisuuden vaikuttaa yhtiön asioihin, strategiaan ja resursseihin, pääsyn parempaan tietoverkostoon, jota muilla ei ole sekä maineellisen aseman vahvistumisen. Valittaja toteaa lisäksi, että koska edellä mainitut asiat eivät ole tavallisen kuntalaisen saatavilla, täyttävät ne erityisen hyödyn kriteerit.

Valittajan edellä väittämää voinee tulkita väitteeksi siitä, että kyseessä olisi hallintolain 28 § 3 momentin mukainen esteellisyysperuste (intressijäävi). Esteellisyys edellyttää, että odotettavissa oleva hyöty tai vahinko on luonteeltaan erityistä, joten sen on oltava esimerkiksi taloudellisesti tuntuva tai muuten merkityksellistä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että intressin tulisi myös olla todennäköinen, odotettavissa oleva ja merkittävä. Pelkkää hypoteettista hyötymistä pitkällä ajanjaksolla ei ole katsottu riittäväksi aiheuttamaan esteellisyyttä.

60 € kokouspalkkiota ei voine pitää suurimalle osalle Suomessa asuvista taloudellisesti tuntuvana. Sama pätee 1000 € Pyhä-Luoston hallituksen puheenjohtajalle maksettavaan vuosipalkkioon. Lisäksi tuon hallituksen puheenjohtajuuden saamista ei voine pitää todennäköisenä. Vaikutusvaltaa, statusta, tietoverkostoa ja maineellisen aseman vahvistumista lienee parasta kuvailla varsin hypoteettisena, pitkälle ajanjaksolle jakautuvana mahdollisena etuna. Ei ole myöskään todennäköistä tai oletettavaa, että edellä mainitut edut (intressit) olisivat myöskään merkittäviä.

Lisäksi valittaja viittaa läheissuhteeseen, kahden jäsenen omasta valinnasta päättämiseen ja intressijääviyteen. Nämä viittaukset lienee syytä tulkita liittyvän näihin kahteen edellä käsiteltyyn esteellisyysäännökseen, joten niiden osalta ei ole syytä lausua enemmän.

Johtopäätös:

Kunnanhallitus ei ole menetellyt virheellisesti eikä päätöstä ole syytä kumota.

Valitus tulee edellä esitetyin perustein kokonaisuudessaan hylätä. Lisäksi kunnanhallitus esittää, että hallinto-oikeus määrää valittajan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut täysimääräisenä ja pitämään oikeudenkäyntikulunsa omana vahinkonaan lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §:n mukaisesti.

Väite: Valintapäätös on tehty ilman asianmukaista osaamisen arviointia

Valittaja esittää väitteen, että valintapäätös on tehty ilman asianmukaista arviointia, joten päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä tai lainvastaisesti.

Väitteensä tueksi valittaja esittää sen, että päätöspöytäkirjaan (perusteluihin) on kirjattu, että valintaa rajoittaa vain estellisyysperusteet. Se, että päätökseen ei ole erikseen kirjattu jokaista päätöksentekoon vaikuttavaa säännöstä tai ohjetta, ei tarkoita sitä, että säännöksiä ei olisi otettu päätöksenteossa huomioon.

Valittaja väittää, että kunnanhallitus olisi vasta oikaisuvaatimusta käsitellessään ollut sitä mieltä, että hallituksen jäseniksi nimitettävillä on varmasti kykyä keskusteluun yhtiön johdon kanssa. Lisäksi valittaja väittää, että valintatilanteessa ei kunnanhallituksessa ole edes keskusteltu valittujen riittävästä talouden ja liiketoiminnan tuntemisesta.

Kunnanhallitus on nimittänyt ehdokkaansa konserniyhtiöiden hallituksen jäseniksi. Lienee itsestään selvää, että tällöin kunnanhallitus on katsonut, että nimitettävillä on kyky keskustella yhtiön johdon kanssa. Sitä, onko valintatilanteessa keskusteltu talouden ja liiketoiminnan tuntemisesta, ei voi tietää, sillä valittaja ei ole osallistunut kokoukseen.

Valittaja esittää väitteen, että kunnanhallitus ei olisi varmistunut siitä, että valitut henkilöt täyttävät lain vaatimukset ja konserniohjeen edellytykset. Valittaja lisää, että Tarja Kallio esitti nimitettäviä jäseniä ilman kuntalain 47 § perusteita eikä esim. perustelumuiiota valinnasta tehty. Kunnanhallituksen jäsenet tuntevat toisensa hyvin, joten he ovat voineet päättää ehdokkaiden nimeämisistä ilman erillisiä perustelumuiotioita. Samoin kunnanhallituksen jäsenet tuntevat lain vaatimukset ja konserniohjeen edellytykset, vaikka tätä ei ole erikseen päätökseen kirjattukaan.

Johtopäätös:

Kunnanhallitus ei ole menetellyt virheellisesti tai lainvastaisesti eikä päätöstä ole syytä kumota.

Toimeenpanon kieltö (täytäntöönpanokielto)

Hallinto-oikeudelta pyydetään kiireellistä päätöstä täytäntöönpanokieltovaatimuksesta. Valittaja ei ole esittänyt sellaisia perusteita, että päätöksen täytäntöönpano tulisi kieltää.